

Súd: Okresný súd Partizánske
Spisová značka: 4Ps/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619201793
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Božena Brinčíková
ECLI: ECLI:SK:OSPE:2021:3619201793.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Partizánske sudkyňou JUDr. Boženu Brinčíkovou vo veci nesvojprávneho C. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., L.. M. XXXX/XX, zastúpeného opatrovníčkou R.Í. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., O.. F. XXX/XX a Mgr. Michalom Ferčákom, advokátom so sídlom Topoľčany, Bernolákova 1652/29, o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Partizánske zo dňa 08.12.2015 č.k. 5Ps/4/2013- 166 tak, že obmedzuje spôsobilosť C. U., nar. XX.XX.XXXX tak, že C. U., nar. XX.XX.XXXX nie je spôsobilý:

- na rozhodovanie o jeho psychiatrickej zdravotnej starostlivosti a o poskytnutí psychiatrickej zdravotnej spôsobilosti,
- na rozhodovanie o jeho sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb
- na nakladanie s nehnuteľným a hnutelným majetkom vyššej hodnoty
- na nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem
- na majetkové právne úkony týkajúce sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov , dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek.

II. Opatrovníčka nesvojprávneho C. U., nar. XX.XX.XXXX, R. U. , nar. XX.XX.XXXX, bytom P.O., O.. F. XXX/XX je oprávnená a povinná zastupovať C. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., L..M.R. XXXX/XX v rozsahu, v akom je na základe tohto rozsudku obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony, spravovať jeho majetok a je povinná predložiť súdu správu o výkone svojej opatrovníckej funkcie a správu o jeho majetku spolu s vyúčtovaním vždy k 30.06. a k 31.12. kalendárneho roku, a po ukončení opatrovania podať záverečný účet zo správy majetku C. U., nar. XX.XX.XXXX.

III. Vo zvyšku súd návrh zamietá.

IV. Súd štátu náhradu trov konania nepriznáva.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

(1) Nesvojprávny /navrhovateľ/ sa podaným návrhom domáha vrátenia spôsobilosti na právne úkony. Návrh odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 08.12.2015, č.k. 5Ps/4/2013-166 bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Uznesením Okresného súdu Partizánske zo dňa 18.12.2017, sp. zn. 6Ps/4/2017 bol rozsudok Okresného súdu Partizánske zo dňa 8.12.2015, č.k. 5Ps/4/2013-166 zmenený v časti ustanoveného opatrovníka tak, že za jeho opatrovníka bola

ustanovená R. U.. Má za to, že dôvody, ktoré viedli súd k pozbaveniu jeho spôsobilosti na právne úkony už v súčasnej dobe pominuli. Riadne sa podrobuje psychiatrickému ambulantnému liečeniu, jeho zdravotný stav je stabilizovaný, pre svoje okolie, ani pre seba samého nie je nebezpečný, pričom žije samostatne a je schopný sa starať o uspokojovanie svojich základných životných potrieb. V súčasnosti jeho pozbavenie spôsobilosti na právne úkony nielenže neplní svoj účel, ale je výraznou prekážkou jeho možnosti plnohodnotne sa zaradiť späť do spoločnosti, či v celom rozsahu finančne zabezpečovať svoje základné životné potreby, nakoľko je pre neho takmer nemožné nájsť si trvalé a riadne platené zamestnanie. V súlade s medzinárodnými ľudskoprávnymi štandardami CMP už neupravuje možnosť pozbavenia fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony. Navrhol, aby súd nariadil za účelom posúdenia jeho zdravotného stavu znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria a jeho výsluch.

(2) Právny zástupca nesvojprávneho na pojednávaní doplnil návrh tak, že vzhľadom na to, že navrhovateľ už dlhšiu dobu nebol zvyknutý hospodáriť s finančnými prostriedkami, tak alternatívne navrhuje, v prípade, ak by mu súd nevrátil spôsobilosť na právne úkony, aby bola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená len v rozsahu majetkových právnych úkonov týkajúcich sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách ako aj vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Majú za to, že v ostatných právnych úkonoch je plne spôsobilý tieto vykonávať. Je schopný porozumieť ich obsahu a dopadu. Pokiaľ ide o zdravotnú spôsobilosť tvrdia, že v tejto oblasti je úplne spôsobilý. Psychiatrickej liečbe sa podrobuje sám a dobrovoľne.

(3) Nesvojprávny uviedol, že od doby kedy bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony býva na adrese trvalého bydliska. Nepracuje, je invalidným dôchodcom. Poberá invalidný dôchodok a každý mesiac mu pomáha sestra. Niekedy si chodí privyrobiť 10-20 € na stavbu. V súčasnosti je jeho opatrovníčkou krstná matka. Domácnosť si vedie sám, nakupuje, varí, perie, žehlí, upratuje. Lieči sa ambulantne u MUDr. Majzlanovej. Žiadne závažné fyzické ochorenie nemá. K MUDr. Majzlanovej chodí raz za mesiac. Užíva len liek Olanzapin 15 mg. V roku 2000 užíval nepravidelne návykové látky a to kokaín, pervitín, marihuanu. Závislý na omamných a psychotropných látkach nebol. V tom čase podnikal, mal autodopravu, býval v Dolných Vestenicach a v tomto roku kúpili rodinný dom v Partizánskom. Návrh podal z dôvodu, že nemá z čoho žiť. Poberá invalidný dôchodok vo výške 322 €. Iný príjem nemá, len ak sa mu podarí zarobiť si nejakou brigádou. Jeho dôchodok preberá opatrovníčka. Z dôchodku mu dáva 170 € a 150 € si necháva. Požiadal o vrátenie spôsobilosti z dôvodu, že má problém sa zamestnať, keďže je pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Okrem toho si nemôže nájsť ani partnerku. O vrátenie spôsobilosti žiada s tými obmedzeniami, ktoré boli uvedené.

(4) Opatrovníčka nesvojprávneho k návrhu uviedla, že pozbavenie spôsobilosti na právne úkony bolo v čase kedy bol pozbavený spôsobilosti správne, pretože navrhovateľ bol "v tom svojom takom švungu". Chodil, behal všelikade. Mal svojich kamarátov. Potom to nabralo taký spád, že sa o neho staral brat, prakticky všetci a postupne si začal uvedomovať, čo treba a čo netreba a to v období, keď už bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Potom to už išlo postupne tak, že nemal kamarátov. Mal vlastný byt. Je to všetko v poriadku, je poriadkumilovný, býva v byte, ktorý je vo vlastníctve jeho dcéry a on má v tomto byte právo doživotného bývania. Ona preberá dôchodok navrhovateľa a z dôchodku mu platí nájom, elektrinu a plyn. V súčasnosti sa mu nájom zvýšil o 45 €, takže bude dostávať menej peňazí. Zvyšnú sumu mu dáva, aby si s tým hospodáril sám. Necháva ho zisťovať jednoduchšie veci ako, či nemá nárok na nejaký príspevok, a podľa výsledku mu danú záležitosť zariadi. Pokiaľ má zdravotné problémy, ide k svojmu lekárovi sám. K psychiatričke už chodí sám. Má za to, že by bolo dobré, ak by sa mu spôsobilosť vrátila. Mohol by si nájsť prácu, privyrobiť si, aby sa mal lepšie. Súhlasila s obmedzením navrhovateľa uzatvárať zmluvy o pôžičke a robiť finančné úkony resp. úkony spojené s finančnými prostriedkami.

(5) Zo znaleckého posudku vyplýva, že navrhovateľ trpí paranoidnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Duševná porucha je v súčasnosti kompenzovaná, bez zjavných prejavov navonok. Prognóza poruchy závisí predovšetkým od spolupráce pri dodržiavaní liečebných postupov. V takom prípade sa javí ako priaznivá. Vyšetrovaný zmenil svoj postoj k liečbe, dodržiava doporučenia lekára, užíva terapiu, dostavuje sa na pravidelné kontroly a nepožíva psychoaktívne látky čo významne priaznivo ovplyvnilo priebeh duševnej poruchy a táto je v súčasnosti kompenzovaná. Tento stav trvá len

od decembra 2019 a i naďalej pretrvávajú nedostatočný náhľad probanda na jeho ochorenie. Prítomný je aj postprocesuálny defekt osobnosti, preto znalec odporučil len čiastočné navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Znalec v podanom posudku č. 44/2020 odporučil obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu: súhlas s poskytnutím psychiatrickej zdravotnej starostlivosti, akékoľvek nakladanie s hodnotným majetkom (hnuteľným resp. nehnuteľným), nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou mesačný príjem, uzatváranie zmlúv, z ktorých by plynulo finančné resp. akékoľvek iné plnenie zo strany navrhovateľa. V ostatných právnych úkonoch je podľa znalca spôsobilý.

(6) Nesvojprávny písomným podaním doručeným súdu dňa 09.12.2020 vyjadril nesúhlas s rozsahom obmedzenia doporučeným znalcom a naďalej trvá na podanom návrhu. Znalkyňa v časti vlastné psychiatrické vyšetrenie konštatovala, že od decembra 2019 je jeho zdravotný stav pri pravidelných kontrolách hodnotený ako kompenzovaný, bez preukázateľného porušenia liečby. Ani pri aktuálnom vyšetrení neboli u neho prítomné známky dekompenzácie paranoidnej schizofrénie. Znalkyňa ďalej uvádza, že momentálne dokáže fungovať v základných záležitostiach samostatne, zaobstarávať si základné potreby, že pozná hodnotu peňazí a tieto míňa účelne. Znalkyňa sa záverom prikláňa k čiastočnému vráteniu spôsobilosti na právne úkony, keď poukazuje na zlepšenie zdravotného stavu iba od decembra 2019 a na postprocesuálnu zmenu osobnosti. Konkrétne znalkyňa navrhuje ponechať obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu: súhlas s poskytnutím psychiatrickej zdravotnej starostlivosti, akékoľvek nakladanie s hodnotným majetkom, nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem, uzatváranie zmlúv, z ktorých by plynulo finančné, resp. akékoľvek iné plnenie z jeho strany. S uvedeným navrhovaným rozsahom obmedzenia spôsobilosti nesúhlasí, nakoľko by neprimerane zasahovalo do jeho základných ľudských práv a slobôd. Poukázal na nález Ústavného súdu SR z 28.11.2012 I.ÚS 313/2012-52. Minimálne v období počas posledného roku jednoznačne svojim správaním preukázal, že je schopný žiť samostatne a zabezpečovať si (v rámci svojich finančných možností) svoje životné potreby. Je nepochybné, že v tomto období došlo k výraznému zlepšeniu jeho zdravotného stavu a tiež že nakladá s finančnými prostriedkami účelne, čo nakoniec konštatuje aj znalkyňa. V doterajšom období tak preukázal, že je schopný žiť a hospodáriť samostatne, a že nie je odkázaný na opateru, či doprovod iných ľudí. Značným súčasným problémom je jeho finančná závislosť na pomoci príbuzných (najmä sestry), keďže jeho jediným príjmom je invalidný dôchodok, z ktorého dospelá fyzická osoba nedokáže plnohodnotne vyžiť. Možnosť zapojiť sa do pracovného života a získať ďalší zdroj príjmu je pritom výrazne limitovaná pozabavením spôsobilosti na právne úkony. Aktuálne je preto plne v jeho záujme, aby mal vytvorené podmienky na dôstojný a samostatný život. To sa mu môže podariť predovšetkým vtedy, keď bude mať možnosť slobodne sa zamestnať a samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami, ktoré vlastnou prácou zarobí. Ponechanie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vo vzťahu k súhlasu s poskytnutím psychiatrickej zdravotnej starostlivosti považuje za nadbytočné. Obmedzenie spôsobilosti v otázke uzatvárania zmlúv, z ktorých by plynulo finančné, resp. akékoľvek iné plnenie z jeho strany, považuje taktiež za neprimerané. Pri takomto obmedzení by napríklad nemohol uzavrieť ani žiadnu kúpnu zmluvu (napríklad nákup v obchode), ani pracovnú zmluvu, či dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, keďže aj na základe takýchto zmlúv poskytuje druhej zmluvnej strane určité plnenia. Obmedzenie spôsobilosti v takomto rozsahu potom fakticky opätovne výrazne znemožní jeho plnohodnotné začlenenie sa späť do spoločnosti a jeho snahu o získanie finančnej samostatnosti. Pokiaľ ide o navrhované obmedzenie v otázke akékoľvek nakladania s hodnotným majetkom a nakladania s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem, aj takýto spôsob obmedzenia spôsobilosti na právne úkony považuje za neprimeraný zásah do jeho základných práv a slobôd. Ako už uviedli, preukázal, že s finančnými prostriedkami, ktoré každý mesiac dostane hospodári samostatne a účelne. V súčasnosti nevedia odhadnúť sumu jeho budúceho mesačného príjmu, teda ani nie je možné určiť, aká finančná hotovosť má prevyšovať jeho mesačný príjem. Taktiež nevlastní žiadny majetok väčšej hodnoty, len bežné osobné veci. Momentálne je jeho jediným mesačným príjmom invalidný dôchodok a finančná podpora od sestry. Ak by si aj našiel prácu, zo svojho pravidelného mesačného príjmu nebude schopný obstarat' si v krátkej dobe majetok väčšej hodnoty. Keďže pozná hodnotu peňazí a hospodári s nimi účelne, možno dôvodne predpokladať, že aj s prípadnou mzdou bude hospodáriť primeraným spôsobom. Jedinou reálnou možnosťou na rýchle získanie väčšieho množstva finančných prostriedkov by v prípade vrátenia spôsobilosti na právne úkony boli spotrebné úvery alebo pôžičky. Ak podľa súdu existuje obava, že väčšie množstvo peňazí získaných v krátkom čase môže ohroziť jeho doterajšie účelné hospodárenie, takéto riziko môže byť dostatočne eliminované obmedzením spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý alternatívne navrhol na pojednávaní.

(7) Znalčka na pojednávaní uviedla, že doporučuje navrhovateľovi vrátiť spôsobilosť na právne úkony len čiastočne. Pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť, doporučuje ponechať obmedzenie len na poskytovanie psychiatrickej zdravotnej starostlivosti. U navrhovateľa nejde len o to, že trpí závažným duševným ochorením ale ide o následky duševného ochorenia vo forme postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým následkom procesuálneho ochorenia. Navrhovateľ je liečený od roku 2002, má za sebou 7 psychiatrických hospitalizácií, z ktorých 2 boli ochranné liečenie a ďalšie hospitalizácie boli spôsobené nedodržiavaním doporučených liečebných postupov. Ide o človeka, ktorý takmer 20 rokov trpí duševným ochorením, ktoré je procesuálne, t.j. vyvíja sa. Práve pri nepriaznivom priebehu ochorenia, čo sčasti bolo zapríčinené nedodržiavaním doporučenej liečby, došlo k rozvoju postprocesuálneho defektu osobnosti. Pri postprocesuálnom defekte osobnosti ide o oploštenosť emotivity, zníženú sociálnu interaktivitu, ochudobnenie obsahu myslenia, je porušená vôľová zložka, pacient nie je schopný plánovania zložitejších aktivít a i keď nie je ovplyvnený vo významnej miere samotný intelekt, je narušená tvorba úsudkov. Pacient je preto aj zvýšene manipulovateľný zo strany iných osôb a sugestibilný. Nemá kritický náhľad na svoje chorobne motivované činy a masívne ich racionalizuje, že išlo o nedorozumenie, nepochopenie a nevedomuje si, že je to dôsledok jeho choroby. Nikdy počas dekompenzácie ochorenia nemal navrhovateľ náhľad na to, že sa už nachádza v tej dekompenzácii, teda v stave zhoršenia. Pokiaľ by došlo k tomu, že nebude jeho psychický stav pod pravidelnou kontrolou môže napriek tomu, že teraz proklamuje spoluprácu s ambulantným lekárom, dôjsť k prerušeniu liečby z vyššie uvedených dôvodov a absentuje u neho náhľad na ochorenie, môže nastať aj situácia, že i pri užívaní farmakoterapie dôjde k dekompenzácii ochorenia, pretože aj to sa stáva a okolie nebude mať možnosť žiadnym spôsobom zasiahnuť. Pacient, ktorý je v tomto spôsobilý na právne úkony, môže byť prijatý do nemocnice až pri bezprostrednom riziku ohrozenia seba alebo okolia. Keď by sa stav začal len zhoršovať, nebolo by mu možné žiadnym spôsobom pomôcť. Pokiaľ je v kompenzovanom stave jeho duševné ochorenie, je schopný poskytovanie nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti zvládnuť sám. Zatiaľ vie hospodáriť so svojim invalidným dôchodkom v čase kompenzácie ochorenia. Treba brať do úvahy to, že ide len o obmedzenú sumu peňazí, z ktorej financuje svoje bazálne životné potreby. Navrhla ponechať obmedzenie na nakladanie s akýmkoľvek hnutelným alebo nehnuteľným majetkom väčšej hodnoty, pretože navrhovateľ síce pozná hodnotu peňazí ale pri fin. transakciách nemusí celkom dobre zväžiť účel poskytnutia fin. prostriedkov. Ak sa zamestná, bol by schopný hospodáriť s príjmom, ktorý by dosiahol z pracovnej činnosti. Pokiaľ ide o uzatvorenie pracovnej zmluvy alebo dohody, tieto bývajú niekedy komplikované a ide o to, aby navrhovateľ neuzavrel pre neho nevýhodnú zmluvu. Navrhuje ponechať obmedzenie aj na uzatváranie zmlúv, ktoré by mohli spôsobiť zadĺženie navrhovateľa alebo inak ekonomicky ohroziť a ponechať obmedzenie aj na poskytovanie sociálnych služieb navrhovateľovi. Potvrdila, že samotné zistenie, že človek trpí duševnou poruchou na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Navrhovateľ má trvalé následky, ide o nezvratnú zmenu osobnosti. S obmedzením spôsobilosti na rozhodovanie o poskytovaní psychiatrickej zdravotnej starostlivosti navrhovateľ pôvodne súhlasil, považoval to za niečo, čo je v jeho prospech. Toto obmedzenie slúži vyslovene na prevenciu hlbokéj dekompenzácie a tým pádom zhoršenia ďalšieho priebehu. Je to znepokojujúce u pacienta, ktorý 18 rokov nebol schopný dodržiavať liečbu, že s týmto nesúhlasí a chce ponechať svoju liečbu na svoju osobu.

(8) Nesvojprávny po porade s právnym zástupcom navrhol, aby súd rozhodol tak, že jeho spôsobilosť bude obmedzená v rozsahu majetkových právnych úkonov týkajúcich sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv a zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, uzatvárania záložných zmlúv, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovanie zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Súhlasil s návrhom znalkyne ponechať obmedzenie v rozsahu súhlasu s poskytnutím psychiatrickej zdravotnej starostlivosti. Zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že so sumou peňazí, ktorú je schopný zarobiť vlastnou prácou dokáže účelne hospodáriť a práve nimi navrhované obmedzenie spôsobilosti zamedzí tomu, aby v krátkom čase disponoval neprimerane vysokými sumami peňazí. Navrhol obmedzenie len v tom zmysle, že navrhovateľ sa nebude môcť zadlžovať ale zároveň bude mať možnosť, aby sa ľubovoľne zamestnal a dokázal si na svoj život zarobiť vlastnou prácou a zároveň sa opätovne začleniť do spoločnosti. Pokiaľ ide o zastupovanie pred štátnymi orgánmi, má zato, že je schopný sa zastupovať.

(9) Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, ustanovenej znalkyne, oboznámením obsahu návrhu, správy opatrovníčky, správy U. U.Á. U., obsahom spisu Okresného súdu Partizánske sp. zn. 6Ps/4/2017, obsahom spisu Okresného súdu Partizánske sp. zn. 5Ps/4/2013, znaleckého

posudku č. 44/2020, vyjadrenia navrhovateľa k znaleckému posudku a zistil, že navrhovateľ bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 08.12.2015, č.k. 5Ps/4/2013-166 v celom rozsahu. Uznesením zo dňa 18.12.2017, sp. zn. 6Ps/4/2017 súd rozhodol o zmene opatrovníka obmedzeného a za opatrovníka ustanovil R. U.Š.. Navrhovateľ požadoval navrátenie spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu a to najmä z dôvodu, že pozbavenie na spôsobilosti mu neumožňuje zamestnať sa a zvýšiť tak jeho životnú úroveň, keďže žije len z invalidného dôchodku. Má za to, že duševná porucha, ktorá nie je len prechodného charakteru na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Poukázal na skutočnosť, že dodržiava liečbu, sám hospodári s časťou invalidného dôchodku a všetky životné potreby si zabezpečuje sám, t.j. nakupuje, varí, upratuje atď. Zo správy MUDr. U. U. zo dňa 22.06.2020 vyplýva, že nesvojprávny je evidovaný v jej ambulancii od 27.11.2002. Je pravidelne kontrolovaný, riadne si plní prebiehajúcu ochrannú ambulantnú psychiatrickú liečbu, užíva doporučené lieky a jeho aktuálny zdravotný stav je uspokojivý.

(10) Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilí na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

(11) Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

(12) Podľa § 28 Občianskeho zákonníka ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

(13) Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP") v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

(14) Podľa § 248 ods. 1, ods. 2 CMP konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

(15) Podľa § 249 ods. 1 CMP ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

(16) Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony je podaný dôvodne ale nie v celom rozsahu. Súd pri rozhodnutí vychádzal z toho, že nesvojprávny bol právoplatným rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 08.12.2015 č.k. 5Ps/4/2013-166 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Od tej doby došlo k zmene jeho zdravotného stavu od decembra 2019 resp. začiatku roka 2020. K tejto zmene došlo v dôsledku toho, že je pravidelne kontrolovaný, riadne plní ochrannú ambulantnú psychiatrickú liečbu a užíva doporučené lieky. Jeho zdravotný stav je uspokojivý. V súčasnej dobe žije sám v byte, v ktorom má doživotné právo bývania, poberá invalidný dôchodok, z ktorého časť opatrovníčka vynakladá na zaplatenie úhrady spojenej s užívaním bytu a energie. So zvyškom invalidného dôchodku nakladá nesvojprávny samostatne. Pozná hodnotu peňazí. Finančne mu pomáha jeho sestra a občas si chodí na stavbu privyrobiť. Stará sa sám o seba, nakupuje si, varí, perie a upratuje. Zo záverov znaleckého posudku tiež vyplýva, že duševná porucha nesvojprávneho je aktuálne kompenzovaná, čo znamená bez zjavných prejavov navonok. Prognóza poruchy závisí predovšetkým od spolupráce pri dodržiavaní liečebných postupov a v takom prípade sa javí ako priaznivá. Pozbavený zmenil svoj postoj k liečbe, dodržiava doporučenia lekára, užíva terapiu, dostavuje sa na pravidelné kontroly a nepožíva psychoaktívne látky. To významne priaznivo ovplyvnilo priebeh duševnej poruchy, ktorá je v súčasnosti kompenzovaná. S prihliadnutím na tieto skutočnosti súd považoval návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony za podaný dôvodne, pretože došlo k zmene, ktorá zmenu pôvodného rozhodnutia, ktorým bol nesvojprávny pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu, odôvodňuje. Z vykonaného dokazovania však tiež vyplýva, že u osoby, o ktorej spôsobilosť ide sú naďalej splnené podmienky pre obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony, keďže trpí paranoidnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom

osobnosti. Aktuálne je táto porucha kompenzovaná, no prognóza poruchy u navrhovateľa závisí najmä od spolupráce pri dodržiavaní liečebných postupov. Tento stav, zmena postoja k liečbe, u navrhovateľa trvá len od roku 2019 a i naďalej podľa znalkyne pretrváva nedostatočný náhľad na jeho ochorenie, pretože nejde len o to, že trpí závažným duševným ochorením ale ide o následky duševného ochorenia vo forme postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým následkom procesuálneho ochorenia. Pri postprocesuálnom defekte osobnosti ide o oploštenosť emotivity, zníženú sociálnu interaktivitu, ochudobnenie obsahu myslenia. Je porušená vôľová zložka, pacient nie je schopný plánovania zložitejších aktivít a aj keď nie je ovplyvnený vo významnej miere samotný intelekt, je narušená tvorba úsudkov, preto je pacient zvýšene manipulovateľný zo strany iných osôb a sugestibilný. Aj keď je u navrhovateľa základná duševná choroba zaliečená, samostatne funguje v nechránenom prostredí, žije sám, zaobstaráva si základné životné potreby a hospodári s nižšou sumou peňazí, v dôsledku postprocesuálneho defektu osobnosti, ktorý je trvalým následkom procesuálneho ochorenia, nie je schopný v plnej miere samostatne konať, ovládať svoje konanie, spravovať majetok, hospodáriť s financiami, postarať sa o seba a nie je schopný robiť všetky právne úkony resp. posúdiť ich dôsledky.

(17) Keďže Civilný mimosporový poriadok pripúšťa už len obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a pozbavenie spôsobilosti na právne úkony je jedným z najzávažnejších zásahov do duševnej integrity jednotlivca súd s poukazom na závery znaleckého posudku, zmenil rozsudok Okresného súdu Partizánske, zo dňa 08.12.2015 č.k. 5Ps/4/2013- 166 tak, že obmedzil spôsobilosť navrhovateľa na právne úkony tak, že nie je spôsobilý na rozhodovanie o jeho psychiatrickej zdravotnej starostlivosti a o poskytnutí psychiatrickej zdravotnej starostlivosti, na rozhodovanie o jeho sociálnej starostlivosti a o poskytovaní sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb, na nakladanie s nehnuteľným a hnuteľným majetkom vyššej hodnoty, na nakladanie s finančnou hotovosťou prevyšujúcou jeho mesačný príjem, na majetkové právne úkony týkajúce sa uzatvárania zmlúv o pôžičke, úverových zmlúv, zabezpečovacích prevodov práva, preberania ručiteľských záväzkov, uznávania záväzkov alebo dlhov, dávania vecí do zálohy, nadobúdania podielov v obchodných spoločnostiach a družstvách, vystavovania zmeniek, akceptovania a avalovania zmeniek. Pozbavený sa podaným návrhom domáhal navrátenia spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Súd však pri rozhodnutí vychádzal pokiaľ ide o rozsah spôsobilosti resp. nespôsobilosti nesvojprávneho na právne úkony zo záverov znaleckého posudku a výpovede znalkyne na pojednávaní a preto návrh nesvojprávneho na navrátenie spôsobilosti na právne úkony vo väčšom rozsahu ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku zamietol.

(18) Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

(19) Podľa § 57 Civilného mimosporového poriadku, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

(20) Podľa § 58 Civilného mimosporového poriadku, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí

(21) Podľa § 251 Civilného mimosporového poriadku, trovy dôkazov platí štát.

(22) Uznesením zo dňa 03.12.2020, sp. zn. 4Ps/7/2019 súd priznal znalkyni znalečné za vypracovanie znaleckého posudku vo výške 432,16 €. Štátu tak vznikli v konaní trovy súvisiace so znaleckým dokazovaním spolu vo výške 432,16 €. Súd pri nepriznaní práva na ich náhradu štátu vychádzal z toho, že objednávateľom znaleckého posudku bol súd. Okrem toho súd mohol znalecké dokazovanie vykonať aj bez návrhu, pretože ho považoval za podstatné pre rozhodnutie vo veci (§ 36 CMP). Z uvedených dôvodov súd štátu právo na náhradu trov konania nepriznal.

(23) O náhrade trov konania štátu súd rozhodol podľa § 251 ods. 1 CMP tak, že štátu nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože v konaní o spôsobilosti na právne úkony platí trovy dôkazov štát.

(24) O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Partizánske, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní peňažnú povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa ustanovení § 38 a nasl. zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučného poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nesplní povinnosť, ktorú mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na výkon rozhodnutia podľa ustanovení § 370 a nasl. CMP.